

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD

Közigazgatási, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprenez György szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetések, nyilttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld“ 1885. évi folyamára.

A „Székelyföld“ című közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként megjelenő nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 frt. — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Előfizetések elfogadtatnak Kézdi-Vásárhelyt a kiadó-hivatalban, Csik-Szeredán Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél. Az előfizetési pénzek vidékről — legcélszerűbben posta-utalvánnyal — Kézdi-Vásárhelyre, lapunk kiadó-hivatalába küldendők.

Félreértés kikerülése végett kijelentjük, hogy azoknak, kik előfizetéseikkel hátralékban vannak, lapunkat csak azon reményben küldöttük és fogjuk talán ezután is küldeni, hogy a hátralékot utólagosan befizetik.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Az ipariskola és iparosaink.

K.-Vásárhely, 1885. szept. 22.

II.

Ha továbbá az ipariskola célját közelebbről vizsgáljuk, azon meggyőződésre jutunk, hogy nemcsak egyik vivmánya, sőt hathatós előmozdítója leend az az ipar terén való haladásnak.

A „Székelyföld“ tárczája.

Miserere!

Ódon kolostor rácsos ablakán
Melyen át a nap is lopva jár,
Bus áriáknak zaja száll alá,
Miként ha egy gyászmenet dallaná:
„Miserere . . . miserere!“

Napközben is, de késő éjszakán,
Merenghetünk az éneklők dalán;
Fáklyák tüznél sápadt arcú nép
Nyirkos lépcsőn sötét kriptába lép.
„Miserere . . . miserere!“

Az elmúlás eszméje boldogít . . .
Boldog, kinél megnyugvást szült a hit!
Fátyolt nekem, az éjnek fátyolát,
Hadd feledjem el a lét hiu zaját!
— „Miserere . . . miserere!“

Daróc ruhában szerzetes tagok.
Ugy vonzanak engem a siri dalok!
Fáklyát kezembe; veletek megyek,
S mint hajdanán, ismét énekelek:
„Miserere . . . miserere!“

—cz—gy.

De kérdem: lehet-e haladni annak, ki-ben az Isten iránti hit, tiszta erkölcs, becsületesség, takarékoság, szorgalom és a magát tovább képezni akarás nincs meg? Bizonyára nem. Mert az olyan haladás, iparos társaim, a melyből a jeleztem tényezők hiányzanak, vagy pedig ezekkel merőben ellenkezik: az hamis, mely sem áldásos, sem hosszantartó nem lehet. Igen, a keresztyéni hit, vallás-erkölcsösség szelleme kell, hogy vezesse az ipart munkájában, mely józan irányu haladást biztosít számára. S vajjon hol lehet az iparos ifjúságot mindezekbe bevezetni, gyakoroltatni; szívet, eszét, mesterkébbé képezni; jellemét szilárdra fejleszteni; maga és mestere iránti kötelességekkel megismertetni, annak lelkiismeretes teljesítésére tanítani, buzdítani? Seholy, mint az ipariskolában.

Itt nyeri a tanuló a tudományokban való előismeretek alapját; itt nyera a legjobb utmutatást arra nézve, hogy belőle becsületes, mesterét tisztelő és szorgalmas segéd s férfivá létekor értelmes mester és jóra való polgára legyen hazájának, községének; itt ápoltatik és ébresztetik fel szívében annak tudata, hogy minő kötelességek teljesítése vár reá Isten, haza és a család iránt; itt tanulja meg szeretni a munkát, megbecsülni embertársát, tisztelettel viseltetni a nálánál idősebbek iránt; itt nyer oktatást arra nézve, hogy mesterét és a hozzátartozókat miképen tartozik tisztelni, iránta hűséggel, engedelmességgel, hálával viseltetni.

Mert higgyétek el iparos társaim, hogy

a gyermeki szív fogékony jóra-rosszra egyformán. Ha tehát mindig a jót tanítjuk s annak teljesítésére hívjuk fel a gyermekeket, ha tiltjuk és a rosszról származható következményekre minduntalan figyelmeztetjük őt: értelmének fejlődésével bizonyosan ő maga is fel fogja ismerni és követni azt az utat, a melyen haladva, boldogabb és elégedettebb életet remélhet, s mely számára a társadalom tiszteletét és becsülését is inkább biztosíthatja.

Ezeknek megismertetésére s a lélek-nemesítés munkájára csakis az ipariskola van hivatva.

De menjünk tovább.

Az iparos tanuló az iskolába járás által értelmesebb, felfogása tisztább lesz, minek folytán jobban megérti mesterét, könnyebben és hamarabb betanulja mesterségét, s ennek következtében az iparosmester tanulóját már a második, harmadik évben csaknem úgy használhatja a munkánál, mint segédet.

Igy tehát az a hetenkinti pár óra, mely alatt a mester az ipariskolát látogató inasát nélkülözi, a mesterre nézve is kárpótolva lesz az által, hogy az ipariskolában elméletileg kiképzett tanulóit pár év múlva mint jóra való, értelmes és szorgalmas segédeket használhatja. Ez pedig egy munkaszerető és takarékos iparosmesternél nagyon is számbavehető körülmény.

Gyöngyösi István,
iparisk. igazgató.

Kamilla.

(Elbes: és.)

Irta I. János.

II. RÉSZ.

IV.

(Folytatás.)

Kálmánnak feltűnt az a kemény, szigorú hang, melyet Kamilla a báróval szemben használt, nemkülönben az a szokatlan hév is, melylyel egy ismeretlen ember védelmére kelt. Kamilla, ki mindig oly szelid és oly óvatos volt nyilatkozataiban, most egy jelentéktelennek látszó dologért egészen kiteszi magát és pedig oly módon, mely épen nem volt udvariasnak mondható. Kálmánnak természetesen még sejtelve sem volt arról, hogy Kamilla rágalmazott atyját védelmezte, s csupán csak annyit látott a dologban, hogy Kamilla rendreutasítja a bárót és ezt tette egy főrangú hölgy hideg büszkeségével és fölényével, mi eddigi viseletével és a kastélyban elfoglalt állásával egyáltalában nem volt összeegyeztethető. Az a hideg előkelőség, mely Kamilla magatartásán nyilvánult, azon sejtelmét kelté Kálmánban, hogy ez a hölgy egykor tán oly körben mozoghatott, hol tisztelet és hódolat környezé. De hát ki-

csoda e különös leány, ki szelid és büszke, gyenge és hős tud lenni a szerint, a mint a körülmények kívánják? Egy protestáns lelkész árvája, mint Kamilla magát állítja, ki atyja szerény családi köréből kilépve, zsenge ifjúságától fogva kényszerítve volt, hogy mások kegyei után éljen s mindig alárendelje magát a mások akaratának, honnan veheti azon öntudatos méltóságot s parancsoló szigort, melyet Kamilla a báróval szemben tanusított? . . . Nem, ő nem lehet az, a kinek magát vallja; egész élete azt mutatja, hogy ő magasabb nevelésben részesült, mint a mennyit egy szegény lelkész házában nyervehetett! Kamilla alakját bizonyos titokszerűség veszi körül, melyet ő minden áron szeretne megtudni. Ezen sejtésem azonban nem hogy csökkentette volna, de sőt fokozta szerelmét.

Kálmánt ellenállhatlan vágy fogá el, mihamarabb megtudni sorsát. Beszélne kellett anyjával szerelméről, mert Kamilla úgy kívánta.

Még aznap délután anyjához ment s szerencsére egyedül találta szobájában.

— Édes jó anyám! — szólt egy kissé felindulva — egy oly kérdésben kell veled beszélnem s tanácsodat kikérnem, melytől életem boldogsága függ.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos garmond sorért vagy annak térfogatáért 4 kr, s minden egyszeri közlés után 30 kr bélyegdíj fizetendő. Nagy és többször közlendő hirdetményt a kiadóhivatal árkedvezményben részesít.

A „Nyilttér“ rovatban

közlendő cikkek soronkint 10 kr díjért közöltnének.

Csikmegye közigazgatási bizottságának szeptemberhavi üléséből.

Csik-Szereda, 1885. szept. 17.

Mikó Bálint főispán ur az ülést megnyitván, a megye alispánja jelenté, miszerint augusztus havában alispáni iktatóra adatott 602 ügydarab; ebből elintéztést nyert 588, maradt 14 darab. Tüzeset 5 helyen fordult elő, és pedig: Kászon-Altiz, Gyergyó-Vas-láb, Tusnád, Tölgyes és Zsedánpaták községekben, összesen 49,188 frt 50 kr kárral, mely összegnek nagyobb részét a Vaslábban augusztus 18-án történt nagymérvű tűzkár teszi, hol a kár 47,866 frt 50 kr. Marhalevel-úrlap kiadatott 4900 darab, külföldre szóló utlevélért folyamodott 111 egyén, 15 napra érvényes utigazolvány kiadatott 21, fegyver-szabadság 15.

Ezután tárgyalatott Czifra Mihály gyószentmiklósi lakosnak építkezési ügye, Czik-Szentgyörgy, Bánkfalva községeknek Kovács Joákim és társai bánkfalvi lakosok elleni legeltetési ügye és László István szögödi lakos építkezési ügyében kelt II-od fokú alispáni határozat és Tőke I. csikszépvízi lakos építkezési ügyében kelt I-ső fokú szolgabírói határozat, melyek teljartalmulag helyben hagytak.

Az árvaszéki elnök jelentése szerint augusztus havában iktatóra adatott 268 darab, elintéztetett 240, maradt 28. Gyámi számadás beadatott 7; gyámság alá került 66 árva; 27 gyámkinvezés történt; hivatalból felszabadított 38 és saját kérelmére 7 árva.

Pénztári forgalom volt: július hó végével maradt 118 frt 66 kr, augusztus hóban az árvaszék által letétetett 342 frt 37 kr, kamatból befolyt 184 frt 08 kr, késedelmi kamatból 3 frt 85 kr, tőkéből befizetett 178 frt 59 kr, s így az összes bevétel 827 frt 55 kr; kiadatott az árváknak 437 frt 49 kr; maradt augusztus végével 390 frt 06 kr pénzkészlet.

Felszeginé fürkészőleg nézett fiára, mintegy ki akarván gondolatát találni, de nem szólt semmit.

— Kedves anyám! én szeretem Kamillát s beleegyezéset kérem, hogy nőül vehessem. Ha néálán ellenedre lenne ezen összeköttetés, kérlek, édes jó anyám, azon nagy szeretetre, melylyel engem eddig boldogítottál, légy irgalommal irántam, mert, hidd el, Kamilla nélkül én boldog sohasem lehetek.

— Gyermekem! — szólt szeliden Felszeginé, gyöngéd szeretettel nézve fia esdő arcára — nekem egyedüli célom, gyermekeimet boldoggá tenni. Semmi kifogásom sincs választásod ellen, s ha volna is, szívesen elhallgatnám, hogy boldog lehess. Kamilla egy kitűnő, művelt leány, bámulatra méltó tulajdonokkal, s teljesen érdemesnek tartom szerelmedre. Származását és előéletét ugyan nem ismerjük, de az olyan leányoknál, mint ő, szükségtelen a fényes név, a hangzatos bizonyítvány. Az ő magatartása s tényei elég szép bizonyítványt nyújtanak lelkéről. A legnagyobb öröömre szolgálna, ha e derék leány nőd lehetne; de tudod-e bizonyosan, hogy ő is viszonzozza érzelmeidet?

— Nem tudom, de hiszem. Az árvíz alkalmával én vallomást tettem neki, s ő, habár nem nyilatkozott is, de kétségtelen jeleit adá

A megyei főorvos jelenti, miszerint aug. havában a közegészségügyi állapot elég kedvező volt, mert a járványos betegségek közül csak a ronszoló toroklob fordult elő, de ez is kisebb mérvben, mint a megelőző hónapokban. Alkati betegségek gyomor- és bélhurutban jelentkeztek szelíd lefolyással.

A ronszoló toroklob 4 községben: Gyó. Kilyénfalván, Ujfaluban, Csomafalván és Borszákon fordult elő 51 esetben; 30 elhalt, 19 meggyógyult, 2 ápolás alatt maradt.

A csikszeredei kórházban ápolás alatt volt 24 beteg. Ezek közül meggyógyult 12, elhalt 1, maradt ápolás alatt 11.

Orvosrendőri boncolás 7 jelentetett be: 1 vízbefulladás, 2 agyutaütés, 2 öngyilkosság, 1 magas helyről véletlen leesés és 1 ronszoló toroklobos esetről.

A kir. tanfelügyelő jelentése szerint a népiskolai törzskönyvek szerkesztése iránt a fel- és alsóközségek előljárásáigal értekezletek tartattak.

A községi iskolák költségvetései illetékes helyre felterjesztettek s a múlt évi számadások elkészítésére és beadására az iskolások felhívtak. Csik-Szeredában a kisdóda megnyitása iránt az intézkedések megtették. (Hála Istennek! Szerk.)

A kir. adófelügyelő jelenti, hogy augusztus havában fizetési halasztás nem engedélyeztetett. Ideiglenes házádomentesség 7 adatott, egynek 8 és hatnak 10 évi időtartama.

Az adófizetés a következő eredményt mutatja: az 1885. évi adónak I., II. és III. évnegyedi része 194796 frt 80 kr. Ehhez utólag előíratott 2915 frt 82 kr, összesen 202 ezer 573 frt 95 kr. Ebből augusztus havában töröltetett 3053 frt 02½ kr, s maradt helyesbített tartozás 199520 frt 92½ kr. Erre augusztus végéig befizetett 133730 frt 40½ kr, maradt hátralékban 65790 frt 25 kr.

A múlt év ezen szakában volt a befizetett összeg 133593 frt 34 kr, s így ez évben 137 frt 6½ krral kedvezőbb eredmény mutatkozik.

A kir. ügyész jelentése szerint a törvényszéki fogház létszáma augusztusban 41 volt. Az elítéltek létszáma 28. Büntetését kitöltötte 4, maradt 24. Vizsgálati foglyok létszáma volt 11, szabad lábra helyeztetett 1, maradt 10. Létszám augusztus végén 34.

Bűneset feljelentetett 37, és pedig: lopás 11, tüzokozás 3, rágalmazás 1, hivatali hatalommal való visszaélés 1, csalás 2, idegen vagyon rongálása 2, emberölés 2, rablás 1 és hatóság elleni erőszak 1.

Az 1886. évi közmunka-összeírás elrendeltetett, továbbá a Szent-Simon és Szent-Márton községek közötti utak jó karban tartására az illető szolgabíró utasított.

Végül a kir. építészeti hivatal főnöke indítványozta, hogy miután a megye tulajdonát képező polgári leányiskolához rozzant fedele közelebből a város polgármestere ál-

tal kiadott engedély folytán deszkával újból fedetett, s ez által a városi építési szabályrendelet áthágatott: ezen új deszkafedél hanyattassék le és fedessék be cseréppel, mint azt a szabályrendelet előírja. Ezen indítvány folytán elhatározatott, hogy a város polgármesterének az engedély megadásáért rosszaság fejeztessék ki, s egyuttal utasítsassék, hogy jövőben mindenkiel szemben az építési szabályrendeletet szigorúan tartsa be. (Nézetünk szerint még nagyobb hibát követett el az alispán ur — kinek ezen megerősített szabályrendeletéről tudomása kellett legyen — akkor, midőn a deszkával való újra fedés iránti engedélyért folyamodott a város polgármesteréhez, s így a rosszaság ellene isoly jogosan, sőt jogosabban kimondható lesz vala; mert ő mint alispán van hivatalba felügyelni arra, hogy a törvények és szabályrendeletek szigorúan betartassanak, nem pedig tudva szabályellenes eljárásra kérni a neki alárendelt polgármestert. — Szerk.)

Tanítógyűlés.

A „Háromszékmegyei tanítótanárság” választmányja folyó évi szeptember 19-én Makán rendes gyűlést tartott Baló László elnöke alatt.

A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után a következő elnöki bejelentések terjesztettek elő:

A folyó évi augusztus 20-én Budapesten tartott harmadik egyetemes tanítógyűlés végrehajtó bizottság közgyűlésére a képviseltetéssel Kovács Dénes uzoni tanító lett megbízva, ki az elnökség által a tanítói nyugdíj-törvény revíziója és az ötödéves kárpótlék tárgyában beterjesztett véleménynek a jelzett gyűlésen való támogatására felhivatott.

A megyei földrajz tankönyvének megírására felajánlott tiszteleti díj, tek. Császár Bálint ur 100 frt és D. Veres Gyula ur 50 frt megadására megkértek, mely kérésre D. Veres Gyula ur egy a kérés tárgyát nem képező válasz megadásán kívül mi sem történt; Császár B. urtól pedig e tárgybán még nem lehetünk szerencsések nyilatkozatot kapni.

Ezen két jelentés egyszerűen tudomásul vétetik. Kovács Dénes pedig a képviseltetésről a közgyűlésnek beszámolóját meg fogja tenni.

A múlt választmányi gyűlés megbízása folytán jelenti elnök, hogy az egyesületi közlöny ügyében a kellő intézkedések megtételénél, határozatba ment, hogy a közgyűlésnél okolt javaslatban a „Székely Nemzet” című, hetenkint négyszer megjelenő lap

ajánltassék egyesületi közlönyül elfogadásra már azon oknál fogva is, mert ez minden községnek hivatalos közlönye is egyszerűsmind.*)

A létesítendő központi tanítói könyvtár javára a megye közönségének 1883. december 6-án tartott közgyűlése 361. jegyzőkönyvi pontja alatt 50 frt lett kiutalva, mely körülményről a megyei kir. tanfelügyelőség 1884. január 10-ől 9983—1883. sz. a. azon hozzáadással lett értesítve, hogy utasítsa a tanítótanárság elnökségét annak bélyeges nyugta melletti felvételére. S mivel erről még maig sem értesítettünk, az összeg fel sem is vethetett. A miniszterium által kibocsátott szabályrendelet szerint minden utalvány, mely egy év leforgása alatt teljesedésbe nem vétetik, elévül; folyó évi szeptember 10-én 6875. sz. alatt a megyei alispáni helyettes ur arról értesíti elnökséget, hogy a jelzett 50 frt adományösszeg a miniszteri szabályzat értelmében elévült s így annak elnyerése csakis új kérés által lesz foganatosítható. Ezen ügy sajnos tudomásul vétele után további intézkedés végett közgyűléshez tételni határozatott.

A tanítói körök által kidolgozott ily című tétel: „A tanító teendője a tanulóknak vallás-erkölcsi érzésének fölbresztése és fejlesztése érdekében”, felülvizsgáltatott és az elvek öszszegezésére kiadott Bodola Sándor elnöke alatt László Lukács, Nagy István és Csinádi Lajos kartársakból álló bizottságnak.

Az ez évi közgyűlésen néhai Simó Dénes kartárs feletti emlékbeszéd megtartására Dr. Szász István kéri meg.

Balázs Gyula fotosi tanító abbéli indítványa, mely a községi tanítók fizetésének rendetlensége megszüntetését s ezzel kapcsolatosan annak pontos kiszolgáltatását célozza, miután a felettes hatóság a szükséges intézkedéseket erre nézve megtette, levétetik a napirendről s egyszerűsmind megbízatik titkár, hogy ezen ügyben kimerítő jelentést tegyen a közgyűlésben.

Nagy Károly központi pénztáros jelentése tudomásul vétetik; fázadozásáért jegyzőkönyvi elismerés szavaztatik; számvizsgáló bizottság Baló László, Gyöngyösi István és Vajna Károly személyében kineveztetik.

Az 1883—84. évi számadás megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése örömmel vétetik tudomásul.

A testületi „Évkönyv” szerkesztésére nézve azon intézkedés vétetik, hogy jövőre csak minden 3 évben egyszer adassék ki „Évkönyv”.

Önkéntes vállalkozás útján a közgyűlésen Csinádi Lajos értekezést fog felolvasni a méhészet köréből.

Kidolgozás és megvitatás végett a jövő évre a tanítói körökhöz a következő tétel

*) Mi semmit sem tudunk arról, hogy „hivatalos közlöny” volna. Szerk.

tűzetik ki: „Minő okok folynak be a nagymérvű gyermekhalandóságra Háromszékmegyében és ennek csökkentésére mit tehetne a tanító?”

Az indítványok során egyhangulag és nagy lelkesedés között elfogadtattak és a közgyűléshez megerősítés végett legmégobb ajánlattal tételni határozattak: Szabó Lajos pákái tanító abbéli indítványa, mely testületünknek az erdélyrészi kultúregyesületbe alapító tagkénti belépését és Nagy Károly kézdívasárhelyi árvaházi igazgatónak a budapesti tanítóknak a hazai tanügy felvirágoztatása és a vidéki tanítóság érdekében tett fáradozásaiért köszönet szavazását célozzák.

Az ez évi közgyűlés helyéül Seps-Szentgyörgy jelöltetvén ki, az idő október 30. és 31-ére határozatván, megállapított a tárgysorozat, melynek végeztével elnök zárószavaival a testület választmányi gyűlése véget ért.

Ennek végeztével megtartott a testületi „segély-egylet” igazgató-választmányának gyűlése is, melyen a múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után a következő ügyek intéztettek el.

Igazgatói jelentés alapján tudomásul vétetik, hogy a tagsági és temetkezési díjakkal hátralékban levő tanítók nagy részétől közgazgatási uton a díjak felhajtattak; a megye közönségéhez és a takarékpénztárhoz segélyezés végett kérés intéztetett.

Özv. Simó Dénesnek a temetkezési díjak után begyűlt 75 százaléknyi összeg kiadása határozatba ment.

M. Székely János pénztáros jelentéséből örömmel győződött meg igazgatóság, hogy már ez első évben is a segély-alap a mai napig tesz: 197 frt 79 krt, a temetkezési alap: 23 frt 18 krt, mely összeg a kézdívasárhelyi takarékpénztárba 6 százalék mellett el van helyezve.

Indítványozás folytán határozatba ment, hogy jövőre az özvegy segélyezése a segély-alapból azonnal teljesítendő lesz s a e célra begyűlt temetkezési díjakból azután helyre-pótolandó; a segélyegylet alapszabályainak kinyomatása kimondatik; a költségek fedezése arányosan elosztandó a körök között; ezt jóváhagyás végett a közgyűléshez terjesztetni határozattak.

Ez alkalommal is előre felhívjuk ugy a tisztelt tanügybarátok, mint a tanítótanárság tagjainak figyelmét, hogy az ez évi közgyűlésünk első napján este az „Országos tanítói árvaház”, az „Ötös-alap” és testületünk „segély-egylet”-e javára hangversenynyel összekötött táncszívalom fog rendeztetni.

Gyöngyösi István,
titkár.

vonzalmának s megengedte, hogy szerelméről beszélhessek előtte, miután előbb a te beleegyezésedet kinyertem.

— Kedves fiam! Fáj szívemnek, hogy a te hívő lelkedbe a kétely magvait kell elhíntem; de a mily hévvel ohajtom boldogságot, ép oly nagyon szeretnék minden csalódástól megmenteni. El kell tehát őszintén mondanom azt, a mit Kamilláról tudok. Könnyebb lesz most szakítani, mint később. — Anyám! te kétségbejtesz szavaiddal! — kiáltá fel ijedten az ifju.

— Kötelességem s megteszem — folytatá szomorúan Felszeginé. — Nekem okom van hinni, gyermekem, hogy Kamilla nem szerethet téged, mert... mert más szeret.

— Az nem lehet! — kiáltá az ifju izgatottan — és ugyan kit szerethetne?

— A tisztartót!

Kálmán arca elsápadt s alig hallhatóan suttogá:

— Ez lehet, erre nem is gondoltam. Ő sokkal érdemesebb Kamilla szerelmére. De honnan merited e borzasztó gyanut, anyám?

— A véletlen vezetett rá. Egy alkalommal a kertben sétálva, közvetlen mellettem elfojtott, lassu hangok ütök meg füleimet. Figyeltem s tisztán hallám e szavakat: „Oh, mint

fáj szívemnek, hogy titkolnom kell, mennyire szeretlek!” Önkéntelenül arra pillanték. Az esthomály és sűrűség miatt nem tudtam az alakokat tisztán felismerni, de a hang, ugy rémlett előttem, a Kamilláé volt. A szerelmes pár nemsokára elvált; a nő a bokrok között tűnt el, a nélkül, hogy megláthattam volna, de a férfit, a mint a faszorba kilépett, tisztán felismertem. A tisztartó volt.

— S mikor történt ez? — kérdé az ifju, mélyen leerve. — Az árviz előtt, vagy azután?

— Az árviz után egy néhány nappal. — Tehát vége van mindennek! — szólt az ifju fájdalommal. — De hát akkor miért nyújtott nekem reményt, miért pirult arca, miért remegett keze, midőn érzelmeimről szóltam előtte?!

— Én sem értem, gyermekem. Kamilla sokkal egyenesebb lelkű, mintsem oly érzelmeket hazudjon, mikkel nem bír. Nem tudom feltenni róla, hogy játékot üzzön akár veled, akár a tisztartóval; pedig a történetek ellene bizonyítanak. Nincs ugyan kizárva annak lehetősége, hogy csalódhattam s más volt ott a tisztartóval; azonban ki lehetett e más?

— Igazad van, édes anyám; ez egy oly

talány, melyet csak Kamilla tudna megfejtani.

— Ha érzelmei oly gyorsan megváltoztak, — folytatá Felszeginé — ő bizonyára nem fogja ezt megtagadni, őszintén és nyíltan fog kérdéseire felelni; azért, fiam, én ajánlom, hogy ne higgy a látszatnak, bármily súlyos bizonyíték is ama jelenet; szólj hozzá nyíltan s így legalább saját ajkairól fogod meghallani azt, a mit tudni akarsz. Én nem akorom, hogy én legyek oka szerencsétlenségnek, s legfőbb ohajom, hogy te magad győződjél meg arról, hogy Kamilla vagy nem táplált soha semmi melegebb érzelmet irántad, vagy ha igen, ezt már teljesen megsemmisítette a tisztartó iránt keletkezett szerelme.

— Köszönöm a jó tanácsot, édes jó anyám; beszélni fogok még ma vele. Saját ajkairól akarom hallani, hogy miképen védheti hitlenségét. Azt azonban előre is állíthatom, hogy ha Kamilla válassza az előzmények után kedvezőtlen leend, nem tarthat többé igényt azon határtalan tiszteletre, melylyel iránta én és mindnyájan viseltetünk.

— És ha válassza szintén az előzmények után kedvező lesz?

— Akkor felvilágosítást kérek a kerti jele-

netre nézve. Szóval: bármiképen üssön ki a dolog, e kérdés el lesz döntve s én tudni fogom, hogy mit tegyek.

— S mit fogsz tenni akkor, gyermekem, ha Kamilla csakugyan beismeri, hogy a tisztartót szereti? — kérdé aggálylyal Felszeginé.

— Kezdem ott, édes anyám, — sohajtá az ifju — hol pár hó előtt elhagytam. Nyakamba veszem a világot s igyekszem ifjuságom leg-szebb álmát feledni. Ők legyenek boldogok, mert megérdemlik egymást.

— Oh, drága gyermekem, miért kellett ennek így történni! Ha te is boldogtalan léssz, ki érdemli meg akkor a boldogságot? — szólt Felszeginé s könnyező ölelte át fiát.

Kálmán, kibontakozván anyja karjai közül, szédült szívvel távozott. Egyenesen Kamilla szobája felé indult. Sohasem tette belábat ebbe a szentélybe, de most oly erős volt benne a vágy, megtudni mindent, hogy egy percig sem habozott, Kamillát szobájában keresni fel.

Kamilla pirulva, zavartan fogadá az ifjut, s midőn sápadt arcát megpillantá, ideges remegés vett erőt egész testén. Egy néma intéssel mutatott helyet az ifjunak.

(Folytatása következik.)

Petőfi sírhelye.

A Petőfi-bizottságnak dr. Török Aurél vezetése alatt tett kirándulása Segesvárra, mint a „Hircsarnok” írja, igen fontos eredményekre vezetett Petőfi életére vonatkozólag.

Nagy-Küküllőmegye derék alispánja, Szoboszlai Károly, ki az ügyet lelkesen felkarolta, a Petőfi-bizottságnak mindenben lehetőleg segítséget nyújtott.

Többen a segesvári lakosok közül, kik még a csata napján, 1849. július 31-én kivonultak a csatátér megsemmisítésére s kik másnap az elesettek eltemetésében részt vettek, az alispáni hivatalban kihallgattattak.

Legfontosabb egy Orendi nevű, jelenleg 62 éves segesvári lakos vallomása. Szerinte a csata délután 4 óra felé a magyarok szétverésével végződött, a mire számos segesvári lakos a Félegyháza és Segesvár közötti csataterre kiment. A sebesültek és halottak szanaszét feküdtek, s a holtak legnagyobb részét már ruháiktól is meg voltak fosztva. Ő maga az ugynevezett monasteriai kert alatti téren mintegy kilométernyi távolságban egy mezeten, felső részében összegegetett, megpörkölt testű, középtermetű, fiatal, 22–27 éves és fekete hajú férfitemetet látott, a mely félig hanyatt, félig baloldalára fordulva feküdt; a mellén tátongó sebből vér csurgott. E tetemet a körülálló segesváriak a közönséges (közlegények) katonák tetemeitől mindjárt első pillanatra megtudták különböztetni s azt susogták egymásnak, hogy ez egy uri (nemes) embernek a teteme. E tetem mellett egy két csövű vadászpuska s egy megégett vadásztalpat hevert. Orendi a puskát magához vette, de mikor hazafelé indult, a muszkák elvették tőle. Orendi másnap reggel kiment újra a csataterre, a hol már a holtakat szekerekre rakták s a nagy sírgödörbe dobták. Látta, mikor felrakták az a félig megpörkölt testű uri rendből való férfit is.

Orendinek e vallomása azért bir fontos-sággal, mert ljölehet ő mit sem tud Pap Lajos Bem vezérkari főnökének a Petőfi életére vonatkozó vallomásáról, emezzel teljes összhangzásban hozható.

A kérdés pontosabb megállapítása végett e hó 16-án dr. Török Aurél, dr. Vály, az alispán, a megyei főorvos, dr. Krausz Frigyes mentek a csatater színhelyére és Orendivel meghatároztatták a helyet, a hol ő ezelőtt 36 évvel az említett holttestet feküdni látta.

Ez a hely egyfelől Bem ágyutelepe és a kettős nagy honvéd-sír között fekszik, s így ha csakugyan ez a holttest Petőfié volt s ha csakugyan a közös sírba tették, megvan a lehetőség arra, hogy a megkívántató feltételek mellett a nagy költő földi maradványait felismerhessék.

Az a föltevés, hogy Petőfi elmenekült, a legkisebb valószínűséggel sem bir. De más kérdés az, vajjon a holttest nem eltemetetlenül maradt-e s úgy semmisült meg (mert még évek múltán is találtak a csataterren szanaszét heverő temetetlen csontvázakat), továbbá ha el is temették, vajjon nem temették-e külön máshová?

A bizottság megtekintette Petőfinek állítólagos sírját, illetőleg a héjasfalvi ut mellett levő két különálló sírhalmot, a melyek egyikére az ötvenes években a székely fuvarosok mindannyiszor egy-egy követ dobtak, valahányszor mellette elhaladtak, mondván: „Isten nyugtasson meg!” Dr. Vály lefényképezette a honvéd-sírt.

Dr. Török Aurél valamennyi eddig kipuhalt sírnak a geometriai felvételét tüzte ki legközelebbi feladataul s most ez ügyben időzik Haller Ferencz gróf vendégszerető házában.

Igaz-e, hogy „az állami tanítóképző intézetek vád alatt” lennének?

(Válaszul Felszegi J.-nek a „Székelyföld” 73. sz. „A magyar közművelődés feladata” című cikkre adott válaszára.)

(Folytatás.)

Hogy aztán Felszegi ur milyen „meggyőződés s tiszta tudással bir arra nézve”, hogy az állami tanítóképzőintézetekről irt állításom „nem a tapasztalatból merített igazságnak s ebből (t. i. nem a tapasztalatból merített

igazságból) kifolyólag nem is az önzetlen hazafiságnak a kifolyása” ezen okoskodás oly méltó bizonyíték, hogy annál primitívebbet és alanyibbat meggyőződése és tiszta tudata igazolására alig hozhatnék fel. Hát ugyan honnan mondja, hogy tapasztalatom és tapasztalatból merített igazságom nem lehetne az állami tanítóképzőintézetekről? Talán hogy nem azokban és azokból meritem tapasztalataimat? Vagy Felszegi urnak a felekezet-nélküliség sugálja ezen meggyőződést és „tisztá tudást”? No, és a felekezet-nélküli Felszegi ur az „önzetlen hazafiság”-ot a tapasztalatból merített igazságból kifolyósolja? S igazán meggyőződése és tiszta tudása van, hogy a dolgoknak a felekezetiiség szemüvegén szemlélése önzetlen hazafiságnak kifolyása nem lehet? Oh, hó! hát önzetlen hazafiak a magyar nemzet történetében csak most, azóta kezdenek lenni, mióta az állami tanítóképzőintézetek s azok produktumai kezdik a szegény hont felekezet nélküli állampolgárokkal agyonboldogítani?

Én pedig erre még azt bátorodom megjegyezni, hogy azok, a kik azt az „önzetlen hazafiság”-ot annyiszor emlegetik és annak hiányaival a felekezethez tartozókat, a valódi vallásosság alapján álló honpolgárokat vádolni szokták, csak szájukon hordják az „önzetlen hazafiság” szolamát. S ezt annyival is inkább hangsúlyozom, s ha kell, be is bizonyítom, mert a hazaszeretet a legfelsőbb lény, az Isten szeretetén alapuló legmelegebb érzetből, vagyis a tiszta vallásosság magas-tos és legszentebb érzetéből sugározván ki, a felekezetiiség körvonalán kívül álló felekezet nélküli honpolgárok, mint a vallás és hit iránt közönyösök, mint vallástalanok, önzetlen honpolgárok, hazafiak nem lehetnek s így, mint a társadalomnak férges tagjai, annak romlására vannak.

Itt már én elmondhatom, hogy Felszegi urnak minden sorából a fentebbiekben igazolt felekezet-nélküliség ri ki, nem mondom, a levont következményeivel, mert feleslegesen természetet vallásérzelménél fogva hazafiságának megbirálásában több kímélettel kívánok neki adózni, mint ő nekem, midőn felekezetiiségem miatti meg gondolatlanságában hazafiságom önzetlenségét kétségbe vonja. No, no! azt nem a Felszegi ur jogállam elméletén rágódó ész-ficzamodása mérí meg.

De mielőtt tovább haladnék, indokolom azt is, hogy miért irtam: „Szervezzén és állítson fel az állam a felekezetek szükségleteinek megfelelő állami tanítóképzőintézeteket és seminariákat.” Hát biz azért: 1-ször: mert ezáltal az állam roppant nagy szolgálata tenne, a mint a „Székelyföld” 71. számában „A magyar közművelődés feladata” című cikkem kifogásolt helyén kifejtettem, a magyar közművelődés fejlődésének nemzeti létünk érdekében halaszthatatlan emelésére, ezen ut lévén a legbiztosabb művelési eszközök és módok egyike; 2-szor: a felekezetek saját hit- és vallási elveik szerint önfelekezetű egyéneik által oktatván és nevelvén a vallás-erkölcsökben úgy, mint egyéb tárgyakban saját egyházi intézményeiknek, vallásuk és istentiszteletüknek megfelelőleg tanítóikat, eleje vétetnék a vallási indifferenzizmus terjedésének, az esetleges guny, kicsinylések és megvetéseknek a vallás ügyében, mert még az állami tanítóképzőintézetek mindenike sem emelkedett a felekezetiiség oly magaslatára, mint épen Felszegi ur, s nem oly közönyös a vallási ügyek iránt és nem is oly türelmes; tudnánk példákkal szolgálni; 3-szor: eleje vétetnék annak, hogy pl. egy zsidó, oláh, szász stb. adja elő Magyarországnak szent Istvánra, a reformációra, vagy bármely vallási vonatkozású történetét; eleje vétetnék, hogy ekép a magyar közművelődés, a nemzetiség és állameszmek kárára meghamisítva adassék elő a magyar állam leendő polgárainak; mert nem téved, ki azt hiszi, hogy ez bármely tantárgy előadásánál nem lehetséges; 4-szer: minden felekezetű tanuló saját felekezetű képzőintézetbe mehetne s nem lenne kényszerítve a felekezetlen állami intézetbe menni. Aztán a magyar állam jogállam lévén, egyik vallás-felekezet vallásügyeivel sem foglalkozhatik; e foglalkozás vagy beavatkozás a jogállam

fogalmával, a szabadság lényegével ellenkezik, a lelkiismereti szabadság megsértésével jár, s ekép, míg a felekezetek igényelhetik a törvény oltalmát és támogatását, kényszerülnek oly intézetbe bemenni, melyben az egyházi kötelek határain belül — hova az iskolaügy, azaz minden felekezet híveinek oktatása és nevelése is tartozik — szabadsága korlátoztatik, kényszerhelyzetbe jő, vagyis a felekezetek az egyenjoguságból folyó törvényes jogok gyakorlatában a jogállam által nem támogatottaknak, nem segítettek, a mint pedig különben az államnak saját érdekében tennie kellene. 5-ször: Gyakorlatban lenne alkalmazva a felekezeteknek, mint egyházaknak, iskoláik vagyis saját belügyeik fölötti joga az állam felügyeleti jogával szemben és mellett s megszűnnék az állam mindenhatósága fölötti feljajdulás, melylyel az iskolák ügyeibe, mint felekezetek ügyeibe, jogainak határain túl szokott nyulni. Talán ennyi elég lesz az álláspontom igazolására felhozott pontra Felszegi ur megbotránkozásával szemben. Hja! az sem jó jel, ha valaki olyan könnyen megbotránkozik.

Továbbá Felszegi ur „az állami tanítóképzőintézet végzett tanítók hitközönysége miben állásának” bizonyítására, hivatkozással az 1868. évi 38. t. cz-re, mely az állami tanítóképzőintézetek létjogot adott, elmondja, hogy „a hitoktatás a felekezetek jogköréhez és kötelességéhez tartozik”, s ha ez „az újabb időben megillető méltánylásban nem részesül, s ha hitközönységet és a templomtól való elhidegülést lehet tapasztalni”, kérdi: „mindezekért vajjon ki vádolható? Én e kérdésre s rövidség okáért a hitközönységek és vallástalanság terjedésének azon időtől fogva kezdődött kürtölésére, midőn a hitoktatás az arra egyedül hivatott papságra ruháztatott s úgy az alábbiakra megjegyzem: 1-ször: hogy nemcsak a hitoktatás, hanem az egész nevelés-oktatásügy az autonóm szervezettel bíró és törvényesen bevett felekezetek, illetőleg egyházak jogköréhez és kötelességéhez tartozik, s ez áll főképp a mai és mi jogállamunkban. Hisz azt Felszegi ur is tudja, hogy minden hatalom egyedül Istentől van, az Isten pedig sehol és soha az államnak hatalmat nem adott a tanításra, de igen az egyháznak, midőn azt mondá az Ur tanítványainak: „Menjete az egész világra és tanítsatok minden népeket” stb. Innen az államnak kötelessége az egyházat, illetőleg felekezeteket épen „mai szervezete” szerint segiteni, a tanítással járó kiadásokat fedezni s ezért felügyeleti jogával élni, „hogy a polgárok egész embereik legyenek, azaz minden oldalú és összehangzatos kiképzetésben részesüljenek”, hogy a sziv is képeztessek az ésszel összhangzatban, mint képezethetők a felekezetek, illetőleg az egyház által, és ne csak az ész a sziv nélkül, mint most az állami intézetekben, s a vallás-erkölcsnek ilyen kellő respektálása mellett vétetnék be kitörülhetlenül a szivbe: „Isten, király, haza.” Így megérthető lenne az is, hogy „milyen szervezetiek lennének” az állam által felállítandó, „a felekezetek szükségleteinek megfelelő állami tanítóképzőintézetek”. Megjegyzem továbbá, 2-szor, hogy a hitközönységek és templomtól való mai elhidegülésért vádolhatók azon, az állami képzőintézetből kikerült iskolaiigazgatók és tanítók, kik az órákat úgy osztják be, mint fennebb már érintém, hogy a hitoktatásra a hitoktató nem kap időt, s kik megmagyarázzák a gyermekeknek a hitoktató tanításával szemben, hogy: te, fiacskám, nem tartozol templomba menni s ott ministrálni még vasár- és ünnepnapokon sem; hát aztán mindennap s ha még egy kissé nem oly kedvező idő van! Hát ez csak elég a gyermekeknek a hitközönységek és templomtól való elhidegülés megkezdésére s arra, hogy e baj vele nőjjön, vagyis a rossz tovább harapózzék. Ha Felszegi urnak „tisztá tudása” nem volna erről, példákkal is szolgálhatok. Tudja mit? „exempla sunt odiosa”, s azért legyen elég felemliteneni, hogy tudnék megnevezni állami intézetet, hol hét állami tanítóképzőintézetből kikerült tanító úgy osztotta be az órákat, hogy a hitoktatónak sem vasárnap, sem köznapokon egyetlen óra sem jutott ki. Itt szeretném Felszegi urat beállítani az „egyedül

hivatott papnak” és méltatni „a hitoktatást megillető méltánylásban”. S gondolom, ekkor a hitközönységek és vallástalanság terjedése kürtölésének azon időtől való megkezdését jogosultnak declarálna.

(Folytatása következik.)

Felvidéki.

A háromszék megyei „Erzsébet” árvaeályné-nevelő intézet mellé felállítandó női ipartanműhely tervezete.

(Vége.)

Felügyelet.

17. §. A tanműhely felügyeletére egy ötagu bizottság alakittatik.

A felügyelőbizottság gondot fordít arra, hogy a tanműhely minden szükséges kellékekkel elláttassék.

Figyelemmel lesz arra, hogy a vidékünkön szokásos, kelendőségnek örvendő munkák készíttessenek. Teljes jóakarattal munkál azon, hogy a tanműhelynek minél több pártfogót szerezzen és a készített tárgyak mentől jobb árban keljenek el.

Vigyáz arra, hogy a tan-menet fokozatosan megtartassék.

Gondoskodik arról, hogy az intézetben felállítandó kereseti tanműhelynek kellő mennyiségű pártfogói, munkaadói legyenek.

Megvizsgálja a munka-naplót és bevásárlási könyvet, s itéletet mond a kész munkák és kiszabott árak felett.

Meghatározza időről-időre a felvehető, bejáró növéndékek számát.

Az elméleti tantárgyakra az iskolaszék ügyel fel, a szaktanárokat s azok fizetését ő állapítja meg.

Ház-rend.

18. §. A ház-rend szabályai ugyanazok a tanműhely növéndékeire, melyek a kisebb növéndékekre.

Fegyelem.

19. §. Az intézetben egy a bejáró, mint a többi növéndékek engedelmeskedni tartoznak a felvigyázó személyzetnek. Kisebb vétségeket az igazgató, a nagyobbakat az iskolaszék intézi el.

Bejáró növéndékek.

20. §. Ha a körülmények engedik, a tanműhelybe bejáró növéndékek is vétetnek fel bizonyos díjért. E díjakat a választmány határozza meg.

Bejáró növéndékek kötelessége.

21. §. A bejáró növéndékek a szülők által kijelölt női kézimunkákra oktattnak, de csak a szigorú fokozat megtartása mellett, t. i. a tanítónő egy heti próbaidő alatt kipróbálja a növéndéket, hogy képes-e a szülők által kijelölt munkakört elsajátítani, s ha igen, akkor az osztályonként megállapított rend szerint fokozatosan fejlesztetni fog, s a 3 tanfolyam teljes bevégezése mellett kiképzéséről felelősséggel vállaltatik.

22. §. A bejáró növéndékek a gazdaszónyi ismeretekre csak úgy taníttatnak, ha a szülő ezt is óhajtja. Azon órák alatt, míg az intézeti növéndékek gazdaszónyi dolgokat tanulnak, a bejáróknak magán-gyakorlati munka-órájuk van.

23. §. A bejáró növéndékeknek, ha a munka-anyagot az intézet adja, készített munkájuk az intézetnek marad, ellenben a maguk által hozott anyagból saját maguknak dolgoznak. Ha valamelyik bejáró növéndék a munkáját kárba tette, az anyag árát megtéríteni köteles.

A bejáró növéndékek készített munkájukat a megszabott díj lefizetése mellett megszerezhetik, illetőleg megválthatják.

24. A tanmenet körén és rendjén kívül eső munkákat a tanórák alatt senkinek sem szabad végezni.

25. §. A munkavezetőnek minden növéndék feltétlenül engedelmeskedni, a kiszabott munkát pontosan elvégezni tartozik.

26. §. A bejáró növéndékek engedelem nélkül órákat nem mulaszthatnak, elmaradásuk, többszöri nem igazolás esetén, a felügyelőbizottságnak feljelentetik.

27. §. A bejáró növéndékek házi feladvaikat elkészíteni, a rendes tanóra előtt 1/4 órával a tanműhelybe feljöni kötelesek.

28. §. A szülőknek jogában áll gyermekök munkáját az intézetben megtekinteni, a gyermek előhaladásáról, szorgalmáról felvilágosítást szerezni.

29. §. Ugy a bejáró, mint az intézeti növendékek a tanfolyam végeztével a tanult elméleti és gyakorlati tárgyakból bizonyítványt nyernek.

30. §. Az előmeneteli érdemjegyek: jeles, jó, elégséges és elégtelennel jelöltnék; magaviselet: dicséretes és jó; szorgalom: kitartó, kellő, csekély és változó.

31. §. A kiállított bizonyítvány az intézet pecsétjével megpecsételendő, elnök, iskola-és elnök és igazgató által aláírandó.

K.-Vásárhelyt, 1882. május 6-án.

Nagy Károly,
intézeti igazgató.

Az iskolaszék által a kezelő-bizottság megbízásából felülvizsgáltatott és ennek megleget ajánlata mellett a közgyűlés által elfogadott s életbeléptetése kimondatott.

K.-Vásárhelyt, 1882. okt. 15-én.

Br. Szentkereszty Stephanie,
intézeti elnök.

Különfélék.

— Kinevezés. A magyar kir. igazságügy-miniszter Kádár Ákos nagyszabasi kir. törvényszéki joggyakornokot a szelistei kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

— Magyar terület elfoglalása a románok által című közleményünk kiegészítéseként biztos forrásból arról értesültünk, miszerint a 300 holdnyi terület elfoglalása a nevezett három község tulajdonát képező Farkas, Apa és Kerebük havasokból történt, s hogy ezen elfoglalt területen román tisztelgő felügyelete alatt már utakat is csináltak a mi kedves szomszédaink. Meg említhetjük még, miszerint az elfoglalt terület egy részét Mákszim Antal csikszépvízi birtokos birta haszonbérbe, s azon területen a szénát is megcsináltatta, annak elhozatalát azonban a román katonák megakadályozták. A szándékolt barátságos visszaszerzés többek ajánlata folytán elmaradt, mert annak ismerve a heves székelyvért, s a románok erőszakos, bosszantó eljárását, könnyen komoly következménye lehetett volna. Az érdekelt községek előjárásai azonban f. hó 20-án Csikmegye alispánjához terjedelmes jelentést tettek.

— A pénzügyintézetnek folyó hó 28-án Budapesten tartandó országos értekezletén a csikszérvényi takarékpénztár részvénytársaságot Deák Ignác csikmegyei közgazdasági előadó, felügyelő bizottsági tag fogja képviselni.

— Tűz volt folyó hó 21-én délelőtt Kézdi-Vásárhelyt. Kovács Pál derék iparos istállója lett ismét a lángok martaléka. Alig egy néhány óra, hogy egész belsősege leégett, s most már másodszer fosztá meg a vész elem egy évi szorgalma eredményétől. Ezen tüzeset alkalmával is kénytelenek valánk elismerni, hogy csakugyan különös égi kegyelem örködik e város felett. A meggyült istállót 4—5 faépület vette körül s egyik sem volt távolabb az égő épülettől egy ölnél, s mégis e nagy sűrűségben is sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni.

— Sok hűhó semmiért. Lapunk egyik számában egy hírt közöltünk volt ily cím alatt: „A fogadás áldozatai.” Leirtuk, hogy két szolgálóegény Kézdi-Vásárhelyt abban fogadott, hogy az egyik meztelenül végig megy az utcán és a szomszéd háznál turót vásárol. Ezen fogadás a rendőrség tudomására jöven, mindkét fogadó fél 8 napi elzárásra ítéltetett. Ezen hírnök folytán Dongó nekimegy a „Székely Nemzet”-ben X. város rendőrkapitányának (ki alatt csak a kézdivásárhelyi értheti, mivel ő járt el és ítélt ezen ügyben), s felsorolva rémséges menyiségű paragrafus, kisüti, hogy ezen ügy nem is tartozott volna hatásköréhez s így nem ítéltetett volna benne. Miután ezen hír lapunkban jelent meg s miután annak azon kifejezése, hogy „a járó-kelők megbotránkozására”, adhatott okot Dongó urnak, hogy kikeljen a rendőrségi ítélet ellen és kimu-

tassa mélyseges jogi képességét: röviden mi is hozzászólunk a dologhoz. Mi nem hivatkozunk paragrafusokra, s csupán csak annyit jegyzünk meg, hogy Dongó ur meddő dologot művel, midőn hírlapi cikkek kifejezései után ítélt. A hírlap minden eseményt tetszetős alakban igyekszik a közönségnek előadni, és nem tartja lelkiismereti dolognak s nem is kötelessége a paragrafusok szűk korlátai között mozogni. Az esszencia megmarad, de a ruhát reá a hírlapíró fantáziája szabja. Minden eseményt nem láthat meg a legszemfülesebb reporter sem s így az eset leírásánál képzelmeire van szüksége, s ha ez oly kifejezést ad tollára, mely ugyan a valószerűség szerint megtörténhetett, de nem történt meg: nem lehet hibáztatni az író, s nem ok, hogy jogi értekezést irjanak róla. Tény az, hogy a fogadás megtörtént s hogy ama szolgálóegény egész Ádám-parádeban sétált végig fényes nappal az utcán; mi tehát személyesen nem lévén tanúi eseménynek, minden nagyítás nélkül írhattuk, hogy „a járó-kelők megbotránkozására”; azonban, a mint e kérdés szellőztetésével bővebben utána jártunk a dolognak, alaposan meggyőződünk, hogy e kifejezés nem felel meg a tényállásnak. Botrányról csak ott lehet szó, hol személyek vannak, a kik megbotránkoznak; a botrány nem magában a cselekvényben rejlik, hanem azon hatásban, melyet az a jelenlévő nézőkre gyakorol. Miután pedig ama meztelenül sétáló embert — a mint meggyőződünk — csak egy gyermek látta díszes körutjában, általános botrányról, mi az esetet a járásbíróshoz utalná, szó sem lehet; következként a mi rendőrkapitányunk helyesen tartá ezen esetet rendőrségi hatásköréhez tartozónak, s következként Dongó ur jogi értekezése tárgytalanná vált.

— A Tisza-család örömnépe Kolozsvár város lakosságának élénk érdeklődése és részvétele mellett ment végbe szombaton. A házak fel voltak lobogóva, s a merre a menet elhaladt, sűrű sorfalat képezett a lakosság mindenütt. Az urak díszmagyar ruhái, melyeken kincseket öv drágakövek ragyogtak, s a hölgyek díszes tolettjei a meglepetés, a csodálkozás hangjait csalták a közönség ajkaira. Három püspök volt jelen az esketésen: Szász Domokos, a kia szertartást végezte, Szász Károly és Papp Gábor. A násznép következésként helyezkedett el: az eskető püspöktől jobbra Tisza István menyasszonyával Tisza Ilonával, mögöttük a vőfélyek, nyoszolyóleányok és a tanúk. Szász Domokos szép beszédben tárta fel az ifjú párok előtt lépésük fontosságát s elmondván velük az esküt, áldását adta rájuk. Az esküvő után a Tisza-házban fényes dejeuner volt. Este hat órakor a fiatal párok Tisza Kálmánnal és a násznép nagy részével elhagyták a várost. Tisza Istvánék Gesztre, gr. Bethlen Pálék Bethlenbe utaztak.

— Szász Domokos erdélyi ref. püspök beiktatása vasárnap folyt le Kolozsvárra. A ref. kollégium dísztermében tartott rendkívüli közgyűlést báró Kemény Gábor főgondnok nyitotta meg. A megnyitó beszéd után a díszes közönség a belfarkasutcai templomba vonult, hol Szász Károly dunamelléki püspök tartotta a felavató beszédet, mire Szász Domokos letette az egyházi esküt. A felavatáson jelen volt özv. id. Szász Károlyné, ki két püspök-fiának beszéde alatt hangosan zokogott. Az üdvözlő sürgönyök száma a százat túlhaladja. Az ünnepély után 250 terítéki banket volt a redutban.

— István bácsi, Majer István püspök és érseki helyettes, az „István bácsi naptára” alapítója, számos nagybecsű mű szerzője irodalmi működésének félszázados évfordulóját fényesen ünnepelte meg Esztergom megye és város vasárnap. Esztergom városa ez alkalomból díszpolgárává választotta a derék főpapot. A megye közönsége s számos társulat és hatóságok küldöttségileg üdvözlötk. Az ünnepelt főpap valóban lelkes óvációkban részesült. Délután 150 terítéki banket volt a jubiláns tiszteletére.

— Iparosaink figyelmébe. A kézdivásárhelyi alsófoku ipariskola 1885—86-ik évi ünnepélyes megnyitása szeptember hó 25-én (pénteken) este 6 órakor a községi iskola helyiségében fog megtartatni. Midőn városunk iparos osztálya ezen ünnepélyre tisztelettel meghívatik, egyszersmind figyelmeztetik, hogy a még eddig be nem írt tanulókat annál is inkább igyekezzék beírni, mert az ezt nem teljesítő mesterek a törvény értelmében az iparható ág által szigorúan fognak büntettetni. Kézdi-Vásárhelyt, 1885. szept. 23-án. Az igazgatóság.

— Meghívó. A „háromszék megyei tanítótestület”-nek kézdi járásköre f. évi október 3-án d. e. 9 órakor Kézdi-Vásárhelyt, a felső-népiszkola helyiségében rendes gyűlést tart. A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 3. Gyakorlati tanítást tart Gyöngyösi István felső-népiszkolai tanító a vegytanból. 4. Értekezést olvas: Gyöngyösi István. 5. Szavaz: Cseh Izsák. 6. A közoktatási és társadalmi mozgalmakról tájékoztató bizottság jelentése. 7. Kezdi ügyek, indítványok: Az 1884—85-ik évre szóló tagsági díjak s az „Évkönyv”-re tartozó hátralékok ez alkalommal multhatatlanul befizetendőek lesznek. Kézdi-Vásárhelyt, 1885. szeptember 20-án M. Székely János, köri elnök. Szabó Géza, köri jegyző.

— A csikszérvényi fiatalok folyó hó 20-án a Hutter-féle teremben tánczinulatságot rendezett. A középszámban megjelent közönség igen jól mulatott; mindenki jól találta magát s igyekezett élvezni a kedélyes mulatságot. A táncnak 3 órákor lett vége, — a mulatságnak... nem tudom.

— A gyergyóditró-sárosputnai hadászati utonál kiépítésének közmunkáerőn leendő folytatása f. évi október hó 1-én veszi kezdetét, mely czéllal Végh István kir. s. mérnök f. hó 25-én a helyszínre utazik.

— A Gy. Gy. és M. Á. által vivoit párbajra — mint utólagosan értesültünk — a képviselő-választások alkalmából Gy. Gy. által M. Á. ellen kért fegyelmi vizsgálat folytán M. Á. által tett nyilatkozatok szolgáltatott okot.

— Forradalom Ruméliában. Filippopolból e hó 19-ről jelentik: „A lakosság proklamálta Kelet-Ruméliának Bulgáriával való egyesítését. A főkormányzót letették állásáról és ideiglenes kormányt helyeztek be. A milícia a bolgár fejedelemnek hűséget esküdött. A forradalom vérontás nélkül folyt le. A külföldiek teljes biztonságban vannak. Bolgár csapatokat rendelték a ruméliai határra. Sándor bolgár fejedelmet ide várják.” — Az ideiglenes kormány, mint 20-ról sürgönyzik, Kresztoties Gavril pasát és Drigalszki pasát, mint a török államhatalom képviselőit, elfogatta és fogságba helyezte. A katonaság letépi egyenruhájáról a kelet-ruméliai csilagokat s a bolgár jelvényeket rak fel. Az összes fegyveres erő zászló alá van szölvítva, a nép lelkesülten fegyverkezik.

Felölös szerkesztők:

Ifj. Dobay János.

Sprencz György.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Nyílt tér.*)

A „kereskedő ifjuság” becsülete rováására — folyó hó 20-án Popovits András urnál két tag jelenlétében — emelt vádat visszavonom.

Z. B.

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

Ezennel van szerencsém a magas nemességnek, valamint a n. é. közönségnek azon bizalomért, melyben eddig az Emmerling és Rabsch ezégnél részesíteni kegyesek voltak, őszinte köszönetet

mondani és egyszersmi d értesíteni, miszerint

Budapesten, váci-utca 22. sz. alatt (nemzeti szálloda)

fűszer, csemege, déligyümölcs és borkereskedést

nyitottam s bátorkodom dusan felszerelt raktáromat legmelegebben ajánlani és egyszersmind kérni, jelen vállalatomat b. pártfogásában részesíteni szíveskedjék. Vidéki megbízások pontosan eszközöltnék.

Teljes tisztelettel
Rabsch Sándor.

HIRDETMÉNY.

Közhirre tétetik, hogy a tulajdonunkat képező s a k.-vásárhely-kantai 987. sz. tjkvben 2137. és 2138. hr. szám alatt felvett ingatlanunkat (egy csűrös az „Unió”-kerttel szemben) 1885. október hó 4-én délután 3 órakor a tanácsház előtt tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fogjuk adni.

Árverési feltételek:

1. Kikiáltási ár 3000 frt.
2. Bántapénz ennek 2%-a.
3. A vételár $\frac{1}{3}$ része azonnal, $\frac{1}{3}$ része 1885. november hó 1-én és $\frac{1}{3}$ része 1885. december 15-én fizetendő.
4. A vételár-hátralék esetleg bekebelezhető kötelezvény nyel bízósítandó.

K.-Vásárhelyt, 1885. szeptember 22.

Kovács István.
Kovács Sámuel.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Kézdi-Vásárhely város tulajdonát képező szántók és kaszálók f. évi szeptember 27-én a tanácsháznál tartandó nyilvános árverésen 6 egymásutáni évre haszonbérbe fognak adatni.

Kézdi-Vásárhely, 1885. szept. 23.

Varga József,
főjegyző.

Szabó Dénes,
gazd.-tanácsnok.

Csik-Somlyón Fodor Ignác eladó:

200 veder 6 éves bor; 3 darab pinzgau borjuzó tehén és egy bika; 2 fejős bival; 2 fekete, 2 sárga és 2 piros pej 4—5 éves lócsikó.

1—3.

ELADÓ HÁZ.

Csik-Szeredában a kir. adóhivatal és ifj. Pototzky Gergely háza között levő belső telek a rajta lévő épületekkel eladandó. Venni szándékozik értekezhetnek Borbély Károly m. kir. postatiszt Szász-Régenben. (1—3)

2000 forintot

évenként, tisztességesen kereshet, különös idővesztégetés, tőke vagy risico nélkül bármely rangu ügyes, megbízható egyén, ki a vagyónasabb osztályllyal érintkezik.

Ajánlatokat a jelenlegi foglalkozás megnevezésével közvetít Schalek Henrik hirdetési irodája Bécsben, „Nr. 2000” jegy alatt.